

Magyarország Alkotmánybírósága

Budapest 1015

Donáti utca 34-45.

A Fővárosi Törvényszék

Gazdasági Kollégiuma útján

Érkezett: 2016 OKT 28.

Kezelőiroda:

Melléklet:

1+4

Tisztelt Alkotmánybíróság!

16.

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
GAZDASÁGI KOLLÉGIUMA 16.

FŐLAJSTROMSZÁM
KEZDŐIRATON:.....

Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon

Érkezett: 2016 OKT 13.

PÉLDÁNY:..... IV:.....

MELLÉKLET:..... KÖZTÜK:.....

FŐLAJSTROMSZÁM: h150h15

UTÓIRATON:.....

A [REDACTED] Zrt. (székhelye: [REDACTED]) a továbbiakban: Indítványozó) a jelen indítványhoz I/1. számon csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőjeként az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján állapítsa meg, hogy a Kúria Pfv.VII.22.134/2015/5 sz. számú ítélete (a továbbiakban: „Ítélet”) alaptörvény-ellenes, és az Ítéletet az Abtv. 43. §-a alapján eljárva semmisítse meg, tekintettel arra, hogy az Ítélet ellentétes az Alaptörvény az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való joggal.

Az Indítványozó az Abtv. 52. § (5) bekezdésének megfelelően nyilatkozik arról, hogy az adatai nyilvános kezeléséhez és az indítvány nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

Az Alkotmánybíróság eljárása az Abtv. 54. § rendelkezése értelmében illetékmentes.

A jelen alkotmányjogi panasz alátámasztásaként különösen az alábbi indokokra kívánunk hivatkozni.

I. Az Alkotmányjogi Panasz megfelel az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglalt befogadhatósági feltételeknek

1. Az Indítványozó az egyedi ügyben érintett szervezet

Az Indítványozó által a jelen eljárásban támadott Ítélet olyan perben született, melyet felperesként az Indítványozó indított keresetével, az Ítélet pedig az Indítványozó mint felperes tekintetében rendelkezik. Ezért nem kétséges, hogy az Indítványozó az Ítélet alapjául szolgáló egyedi ügyben érintett szervezetnek minősül.

2. Az Ítélet az ügy érdekében hozott döntés

Indítványozó
X-03

Az Ítélet a Pp. 212. § (1) bekezdése alapján az ügy érdemében hozott döntés.

3. Az Ítélet az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti

Az Indítványozó az Alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény XIII. cikke sérelmét állítja, egyúttal értelmezési mérceként hivatkozva az Alaptörvény 28. cikkére. Az Alaptörvény XIII. cikke alanyi jogként biztosítja a tulajdonhoz való jogot. E tekintetben tehát az Indítványozó kétséget kizáró módon az Alaptörvényben biztosított jogát érvényesíti.

4. Az Indítványozó kimerítette a rendelkezésre álló jogorvoslatokat

Az Ítéletet a Kúria felülvizsgálati eljárás során hozta, azzal szemben rendes vagy rendkívüli jogorvoslat nem áll az Indítványozó rendelkezésére.

5. Az Indítványozó az Alkotmányjogi Panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtja be

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Indítványozó jogi képviselője az Ítéletet 2016. augusztus 29-én vette kézhez, ezért az Alkotmányjogi Panasz beadása határidőben történik.

6. Az Alkotmányjogi Panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést érint

Az Alkotmányjogi Panasszal érvényesített jogsérelem – alábbiakban részletesen kifejtett – lényege, hogy a Kúria Ítélete az irányadó polgári jogi szabályok helytelen alkalmazásával, az Alaptörvény rendelkezéseit, valamint az Alkotmánybíróság 11/2013. (V. 9.) AB és 3197/2014. (VII. 15.) AB határozatait figyelmen kívül hagyva az Indítványozó vagyoni értékű jogát vonta el, ezzel megsértve az Indítványozó tulajdonhoz való jogát. Az Indítványozó tehát nem pusztán azt állítja, hogy az Ítélet jogszabálysértő, hanem azt is, hogy az Ítélettel megvalósuló jogszabálysértés egyúttal Alaptörvényben biztosított jogait sértette. Más szóval az Alkotmányjogi Panasz nem „negyedik jogorvoslati fórumként” indítványozza az Alkotmánybíróság eljárását. Sokkal inkább az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tipikus esetéről van szó, hiszen az Indítványozó az egyedi bírói döntéssel megvalósuló, alkotmányos jogot érintő jogsértést állítja, ami pedig nem vizsgálható izoláltan az irányadó törvényi és alacsonyabb szintű jogszabályoktól. Ezekre tekintettel az Alkotmányjogi Panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésre vonatkozik.

7. Nem merül fel *res judicata*

Az indítvány alapjául szóló eljárás összefügg az Alkotmánybíróság két korábbi határozatával, a 11/2013. (V. 9.) AB határozattal (a továbbiakban: Abh. 1) és a 3197/2014. (VII. 15.) AB határozattal (a továbbiakban: Abh. 2). Mindkét határozat bírói kezdeményezésre született, olyan perekben, melyeket az Indítványozó indított felperesként. A bírói kezdeményezések

ugyanakkor mindkét határozat esetében jogszabályi rendelkezés, konkrétan az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Erdőtvt.) 8. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására irányult, és ennek megfelelően az Abh. 1 és az Abh. 2 is jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálta.

Az Abtv. 31. §-a szerint:

„31. § (1) Ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással - ha a körülmények alapvetően nem változtak meg - nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.

(2) Ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye.”

E rendelkezésekből nyilvánvaló, hogy a jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról szóló Alkotmánybírósági döntés csak ugyanazon jogszabályi rendelkezésre vonatkozó indítvány tekintetében eredményezhet ítélt dolgot. Bírói döntéssel szembeni alkotmányjogi panasz csak akkor vethet fel *res iudicata*-t, ha az Alkotmánybíróság ugyanazon ügyben alkotmányjogi panasz alapján már döntött.

A fentiek szerint az Abh. 1 és az Abh. 2 jogszabályi rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálta. A jelen indítvány ugyanakkor nem jogszabályi rendelkezés Alaptörvénybe ütközésére hivatkozik, hanem az Abtv. 27. §-a alapján arra, hogy az eljáró bíróság egyedi ügyben figyelembe vette-e az Alaptörvény irányadó rendelkezéseit, mely rendelkezéseket az Abh. 1 és az Abh. 2 konkretizált. Erre tekintettel ítélt dolog nem merül fel.

II. Az Alkotmánybíróság 2012. január 1-e előtti gyakorlata is irányadó az Alkotmányjogi Panasz megítélésénél

Az Alaptörvény 2013. április 1-jétől hatályos szövege a következőképp rendelkezik: „Az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat.” [Záró és vegyes rendelkezések 5. pont]

Az Alkotmánybíróság ezt a rendelkezést a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban értelmezte. E határozat szerint az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és

alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indoklásába történő beillesztése. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja. [13/2013. (VI. 17.) AB határozat [31]-[34] bekezdés.]

A tulajdonhoz való jognak korábban kialakult értelmezése egyértelműen irányadó az Alaptörvény XIII. cikke tekintetében is, hiszen szövegszerűen azonos az Alaptörvény és az Alkotmány vonatkozó rendelkezése, másrészt az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése óta többször is alkalmazta a korábbi gyakorlatát. [Ld. pl. 3342/2012. (XI. 19.) AB határozat, [10] és köv. bekezdések; 20/2014. (VII. 3.) AB határozat [154] bekezdés]

III. Az Ítélet háttere és tartalma

Az Indítványozó háromfokú bírósági eljárást követően jogerősen megítélt, nem vitatott **követeléssel rendelkezik a magyar állammal szemben**, mely alapján a jelen alkotmányjogi panasz benyújtását több mint hét évvel megelőzően megindult a végrehajtási eljárás. A Fejér Megyei Bíróság 15.G.40.062/2006/44. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla ezt részben megváltoztató 12.Gf.40.012/2008/8. számú ítélete, valamint a Legfelsőbb Bíróságnak a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét hatályában fenntartó Gfv.IX.30.362/2008/10. számú ítélete alapján ugyanis a magyar állam mint dologi adós tűrni köteles, hogy az Indítványozó az 1987. szeptember 25-én, az 1990. december 21-én és az 1992. március 31-én megkötött kölcsönszerződések, jelzálogszerződések és keretbiztosítéki szerződések alapján fennálló követeléseit a magyar állam tulajdonát képező jelzálogjoggal terhelt ingatlanokból bírósági végrehajtás útján kielégíthesse. A megyei bíróság végrehajtási lap kiállításával 2009. július 7-én elrendelte a végrehajtást a magyar állammal szemben. A végrehajtó ezt követően 2009. július 13-án 517.509.636 forint főkövetelésnek és járulékeinak behajtása érdekében végrehajtási jogot jegyeztetett be a Magyar Állam tulajdonában álló ingatlanokra, amelyek egy része teljes egészében vagy részben erdő művelési ágba tartozik.

Az Indítványozó követelésének a végrehajtását ugyanakkor részben megakadályozta a 2009. július 10-én hatályba lépett Erdőt., amelynek 8. § (1) bekezdése kimondta, hogy „[a] *védelmi és közjóléti elsődleges rendeltetésű, az állam kizárólagos tulajdonában álló erdő a kincstári vagyon részét képezi és forgalomképtelen.*” Az Erdőt. 8. §-a alapján a végrehajtó - Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóságának állásfoglalását figyelembe véve – megtagadta 51 végrehajtás alatt álló ingatlan tekintetében a végrehajtási árverezést, és így az Indítványozó követelései csak kisebb részben térültek meg.

Emiatt az indítványozó több bírósági eljárást indított.

Egyrészt az Indítványozó keresetet nyújtott be az érintett 51 ingatlan forgalomképességének a megállapítása iránt. (Ehhez az eljáráshoz kapcsolódik az Abh. 1 és az Abh. 2, mivel mind az

első fokon eljáró Gyulai Törvényszék, mind pedig a felülvizsgálati eljárás során eljáró Kúria kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.) Ez az eljárás az Indítványozó pervesztességével ért véget.

Másrészt az Indítványozó **jogalap nélküli gazdagodás** jogcímén is keresetet indított a magyar állam ellen. Keresetében arra hivatkozott, hogy a magyar állam mint dologi jogi kötelezett a jelzáloggal terhelt, jogszabály erejénél fogva forgalomképtelenné vált és ezért a végrehajtási eljárásban nem értékesíthető ingatlanok tulajdonosa az ingatlanok végrehajtási eljárásban megállapított becsértékével azonos összegű vagyoni előnyhöz jutott jogalap nélkül, a felperes rovására. Az Indítványozó keresetét mind az első, mind a másodfokú bíróság elutasította. Indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, melynek eredményeképpen a Kúria **a jelen alkotmányjogi panasszal támadott Ítéletet** hozta meg, hatályában fenntartva a másodfokú ítéletet.

A Kúria az Ítéletben arra hivatkozott, hogy a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén igény csak akkor érvényesíthető, ha a felek között nincs az igény érvényesítésére szolgáló más jogviszony, a jelen esetben pedig **„a felek között létezik egy jelzálogjogi jogviszony”**. Az Ítélet szerint: *„[a] felperes a jelzálogjog jogosultja, akit jogerős és végrehajtható ítélet jogosít fel arra, hogy követelését az alperes tulajdonában álló ingatlanokból végrehajtás útján kielégíthesse.”* Ezzel az Ítélet teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hogy – az Abh. 1 megfogalmazásában – *„a Magyar Állam egyik minőségében, mint jogalkotó, a forgalomképtelenség megállapításával elértéktelenítette a – másik minőségében – a saját tulajdonán fennálló, más személy javára szóló vagyoni értékű jogot anélkül, hogy annak megfelelő ellentételezéséről – akár átmeneti rendelkezések keretében – gondoskodott volna.”*

Álláspontunk szerint ez a jogértelmezés ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével.

IV. Az Ítélet sérti az Indítványozó tulajdonhoz való jogát

1. A polgári jog szabályait az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni

A 2014. március 15-én hatályba lépett 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (a továbbiakban: új Ptk.) kifejezetten kimondja az 1:2. § (1) bekezdésében, hogy az új Ptk. rendelkezéseit Magyarország alkotmányos rendjével összhangban kell értelmezni. Az ehhez a szakaszhoz fűzött kommentár szerint ennek az értelmezési alapelvnek *„a szerepe elsősorban az, hogy a törvény normáinak alkalmazása ne kerülhessen összeütközésbe az Alaptörvénnyel.”* (Complex Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz) A hatályos polgári jog tehát maga is elismeri a polgári jog alkotmánykonform értelmezésének a kötelezettségét.

A jelen ügyben – a jogvita keletkezése időpontjára tekintettel – irányadó 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről (a továbbiakban: régi Ptk.) még nem tartalmazott hasonló értelmezési szabályt. Ugyanakkor viszont az Alkotmánybíróság már korábbi gyakorlatában is

kimondta a jogszabályok alkotmánykonform értelmezésének kötelezettségét, az Alaptörvény hatályba lépése óta pedig ezt a kötelezettséget kifejezett alaptörvényi szabály. Az Alaptörvény 28. cikke ugyanis kifejezetten kimondja, hogy *„[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.”*

Az Alaptörvény 28. cikke alapján tehát a Ítéletet meghozó Kúriának úgy kellett volna értelmezni, hogy figyelembe veszi az Alaptörvény rendelkezéseit, és az azokat konkretizáló Abh. 1-et és Abh. 2-t. Ennek a kötelezettségének a Kúria nem tett eleget, és ez vezetett az Indítványozó tulajdonhoz való joga sérelméhez.

2. Az Ítélet az Alaptörvény XIII. cikkébe ütköző módon megsértette az Indítványozó tulajdoni védelmet élvező jogosítványát

2.1. Az Ítélet az Alaptörvénybe ütköző módon helytelenül értelmezte és alkalmazta a régi Ptk-t.

Az ügyben irányadó régi Ptk. 361. § (1) bekezdése a jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatban a következőképp rendelkezik:

„361. § (1) Aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

(2) Nem köteles visszatéríteni a gazdagodást az, aki attól a visszakövetelés előtt elesett, kivéve ha

a) számolnia kellett a visszatérítési kötelezettséggel, és felelőssége a gazdagodás megszűnéséért megállapítható, vagy

b) rosszhiszeműen jutott a gazdagodáshoz.

(3) Ha az, akinek részére a gazdagodást vissza kellene téríteni, azt tilos vagy a jóerkölcsbe ütköző magatartásával maga idézte elő, a bíróság az ügyész indítványára a vagyoni előnyt az állam javára ítélheti meg.”

A régi Ptk. normaszövege tehát tényállási feltételként a másnak a rovására **jogalap nélkül szerzett vagyoni előnyt** fogalmazza meg. Ennek a normaszövegnek a bírósági gyakorlat adott további értelmezést, melynek részeként a BH 1997/10 sz. 483. szerint *„[a] jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a jogvita a felek jogviszonyára irányadó speciális szabályok alapján nem bírálható el.”* Ugyanakkor sem a régi Ptk. normaszövege, sem a bírói gyakorlat nem követel meg olyan értelmezést, mely a felek között **formálisan fennálló, azonban jogszabály rendelkezésénél fogva ténylegesen nem érvényesíthető jogviszony** alapján zárna ki a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak az alkalmazását. Egy ilyen értelmezést sem a normaszöveg, sem a bírói gyakorlat nem követel meg.

Az Abh. 1 alapján ugyanakkor teljességgel egyértelmű, hogy a magyar állam törvényhozóként, közhatalomként eljárva, az érintett ingatlanok forgalomképtelenségének törvényi kimondásával mentesült a teljesítési kötelezettség alól azzal, hogy **az árverés sikertelenségét – ellehetetlenülését – idézte elő**. Igaz ugyan, hogy a jelzálogjogok formális törlésére nem került sor, azaz az ingatlan-nyilvántartásban azok továbbra is szerepelnek, azonban értékük “ellentételezése” ezek után kizárólag a zálogkötelezett egyoldalú döntésétől, (akár dologi adósi, akár törvényhozói-közhatalmi) döntésétől függ. A törvényi előírás, ami a felek jogviszonyában jelentős módosulást eredményezett, a felektől független külső jogi tényként, közhatalmi aktus volt. [Abh. 1 [43] és [45] bekezdés].

Ennek következtében irreleváns az Ítélet indokolása, mely szerint „*a felek között létezik egy jelzálogjogi jogviszony*” és „*[a] felperes a jelzálogjog jogosultja, akit jogerős és végrehajtható ítélet jogosít fel arra, hogy követelését az alperes tulajdonában álló ingatlanokból végrehajtás útján kielégíthesse.*” **A jelzálogjogi jogviszony ugyanis az Alkotmánybíróság által is elismert módon a magyar állam közhatalmi cselekvése folytán kiüresedett, érvényesítése ellehetetlenült. Egy ilyen alaptörvény-ellenesen kiüresített jogviszony – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – nem vehető figyelembe a jogalap nélküli gazdagodás polgári jogi szabályainak alkalmazásánál.**

A Kúriának az Ítélet meghozatala előtti eljárása is ellentétben van az Ítélettel, illetve annak indokolásával. A Legfelsőbb Bíróság ugyanis – az Ítélet által is ismertett módon – a per tárgyalását az alperes ellen indított végrehajtási eljárás során a felperes által előterjesztett kifogás jogerős elbírálásáig, valamint a felperes által az érintett ingatlanok forgalomképességének megállapítása iránt kezdeményezett per jogerős befejezéséig **felfüggesztette**. Ez a felfüggesztés a Pp. 152. § (3) bekezdése értelmében csak akkor volt jogszerű, ha a párhuzamos perekben hozott döntés kihatással lehetett a jogalap nélküli gazdagodás tárgyában folyó kereset mikénti eldöntésére. Erre tekintettel nem lehetett a kereset elutasításának indoka a felek között fennálló – egyébiránt kiüresedett – jogviszony, hiszen e jogviszony fennállása nem volt tárgya a párhuzamosan folyó eljárásoknak.

Az Ítélet figyelmen kívül hagyta emellett azt is, hogy a magyar állam Alaptörvénybe ütköző módon jutott vagyoni előnyhöz. Az Abh1. és az Abh2. alapján ugyanis egyértelmű, hogy Alaptörvénybe ütköző helyzet áll fent, melyet egyrészt az Erdőtv. 8. §-a, másrészt a megfelelő átmeneti szabályok hiánya eredményez. **A jogalap nélküli gazdagodás körében ezt az Alaptörvénybe ütköző helyzetet, melyet az Alkotmánybíróság két alkalommal is megállapított és a jogalkotó sem vitat, figyelembe kell venni.** Ez következik az Alaptörvény már idézett 28. cikkéből, és ez következik az Alaptörvény R) cikk (1) és (2) bekezdéséből is. Az Alaptörvény R) cikk (1) bekezdése szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja, az R) cikk (2) bekezdése szerint pedig az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. Ebből következőleg a magyar jogrendszer csúcán az Alaptörvény áll, mely közvetlenül is jogosítja és kötelezi a jogalanyokat és a magyar államot is. **Az Alaptörvény szupremáciájával és közvetlenül kötelező erejével lenne ellentétes, ha a polgári jogban kellő jogalappal rendelkezőnek lehetne minősíteni egy olyan gazdagodást, mely az Alkotmánybíróság két határozata szerint is Alaptörvénybe ütköző helyzeten alapul.**

2.2. Az Ítélet az alaptörvény-ellenes jogértelmezéssel megsértette az Indítványozó tulajdonhoz való jogát

Az Indítványozónak a fentiek szerint – az Alaptörvény 28. cikke, valamint R cikk (1) és (2) bekezdése alapján – igénye volt arra, hogy a magyar állam visszatérítse neki a jogalap nélkül, az Alaptörvénybe ütköző módon megszerzett vagyoni előnyét. Ez az igény – mint vagyoni értékű magánjogi jogosítvány – az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XIII. cikke értelmében tulajdonnak minősül és ekként élvez védelmet.

Az Alaptörvény XIII. cikkének értelmezésekor irányadó az Alkotmánybíróságnak az Alkotmány 13. §-a alapján kialakított gyakorlata. Ezen belül is különösen irányadó az Alkotmánybíróság 64/1993. (XII. 22.) AB határozata. [20/2014. (VII. 3.) Ab határozat, [154] bekezdés] A 64/1993. (XII. 22.) AB határozat és az azt követő gyakorlat értelmében a tulajdon alkotmányjogi fogalma nem azonos a polgári jog tulajdon-fogalmával. A határozat szerint: „Az alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. [...] A tulajdonjog részjogosítványai - amelyek még a polgári jog szerint sem mindig a tulajdonost, s egyes esetekben törvénynél fogva nem őt illetik - nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával. [...] Az Alkotmány szerinti tulajdonvédelem köre tehát nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával” [64/1993. (XII. 22.) AB, ABH 1993, 373, 379]

A tulajdon alkotmányjogi védelme ennek megfelelően lényegesen tágabb, mint a polgári jogi tulajdon köre. Az Alkotmány, illetve az Alaptörvény értelmében vett tulajdon absztrakt fogalmát nem határozta meg az Alkotmánybírósági gyakorlat, a védelem köre mégis megállapítható az Alkotmánybíróság határozatai alapján. Ennek során alapvetően irányadó szempont, hogy „[a]z Alkotmány a tulajdonhoz való jogot mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti alapjogi védelemben. Az alkotmányos védelemnek úgy kell követnie a tulajdon társadalmi szerepének változását, hogy közben ugyanezt a védelmi feladatot elláthassa. Amikor tehát az egyéni autonómia védelméről van szó, az alapjogi tulajdonvédelem kiterjed a tulajdon egykori ilyen szerepét átvevő vagyoni jogokra, illetve közjogi alapú jogosítványokra is (például társadalombiztosítási igényekre)” [64/1993. (XII. 22.) AB, ABH 1993, 373, 380]

Ezek alapján a vagyon éppúgy tulajdoni védelmet élvez [10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001, 171, 178], mint szövetkezeti hitelintézetek önálló döntéshozatali képessége üzleti tevékenységük vitele során [20/2014. (VII. 3.) AB határozat, [161] bekezdés], és a társadalombiztosításból származó egyéni jogosultságok. [43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 188, 195] Általában elmondható, hogy az Alaptörvény értelmében tulajdonnak tekintendő és a XIII. cikk védelmét élvezzi **minden vagyoni értékű magánjogi jogosítvány**, akár dologi, akár kötelmi jellegű jogról van szó, valamint azok a közjogi jogosítványok is, melyeket a jogosult anyagi hozzájárulásával vagy értékteremtő munkájával szerzett. **Ebben az értelemben polgári jogi dologi és kötelmi jogosultságok egyaránt a tulajdon alaptörvényi védelmét élvezik** [Salát Orsolya – Sonnevend Pál 13. § [A tulajdonhoz való jog] in: Jakab András (szerk.) Az Alkotmány kommentárja (2009) 41., 48-49 msz.]

A fentiek szerint az Ítélet régi Ptk. 361. §-a Alaptörvénybe ütköző értelmezésével megfosztotta az Indítványozót a jogalap nélküli gazdagodás Alaptörvénnyel összhangban értelmezett szabályai szerinti igényétől, értelemszerűen mindenfajta kompenzáció nélkül. Ez az igény mint vagyoni értékű magánjogi jogosítvány az Alaptörvény XIII. cikke értelmében tulajdoni védelmet élvez. Ezért az Ítélet megsértette az Indítványozó tulajdonhoz való jogát.

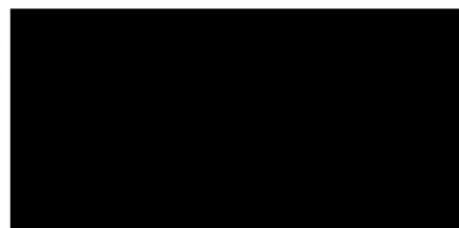
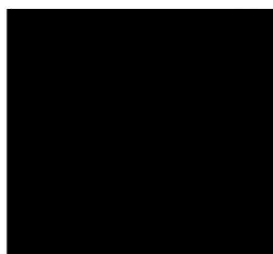
IV. Összegzés

Mindezek alapján az Ítélet sérti az Indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikke által garantált jogát, ezért alaptörvény-ellenes. Erre tekintettel az Ítélet megsemmisítésének helye van.

Kelt: Budapest, 2016. október 12. napján

Tisztelettel:

 r Zrt. képviseletében

Mellékletek

I/1. Jogi képviselő meghatalmazása

I/2. A Kúria Pfv. VII.22.134/2015/5. sz. felülvizsgálati ítélete